Eerste Kamer der Staten-Generaal **I**

Vergaderjaar 2026-2027

37 020 XIV	Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (XIV) en het Diergezondheidsfonds (F) voor het jaar 2027
37 052	Wijziging van de Omgevingswet (spoedwet vervangen omgevingswaarden stikstofdepositie door omgevingswaarden stikstofemissie)

B[1] **BRIEF VAN DE MINISTER VAN LANDBOUW, VISSERIJ, VOEDSELZEKERHEID EN NATUUR**

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 24 november 2026

Middels deze brief verzoek ik uw Kamer om de ontwerpbegroting LVVN tijdig te autoriseren en het wetsvoorstel voor vastlegging van de emissiedoelen spoedig te behandelen. Deze brief duidt de gevolgen als dit niet tijdig gebeurt.

Ontwerpbegroting LVVN
Het is gebruikelijk dat een begroting voor het begin van het desbetreffende begrotingsjaar wordt geautoriseerd door beide Kamers. Mocht dat niet het geval zijn, wordt met artikel 2.25 van de Comptabiliteitswet geregeld welk beleid uitgevoerd mag worden. Dit artikel stelt dat het lopende beleid dat ten grondslag ligt aan de begroting met terughoudendheid in uitvoering wordt genomen, en nieuw beleid niet in uitvoering wordt genomen.

Het nieuwe beleid in de begroting van 2027 van LVVN geeft uitvoering aan belangrijke maatregelen die nodig zijn om vergunningverlening van het slot te halen, boeren meer ruimte te geven om te ondernemen, en de natuur te herstellen. Deze ambities en maatregelen worden in het Ontwerpprogramma Landbouw, Natuur en Stikstof[2] toegelicht. De maatregelen die hieruit in 2027 van start gaan betreffen o.a. middelen voor natuurherstel, voor het lostrekken van vergunningverlening in prioritaire gebieden zoals de Rotterdamse Haven en Brainport, voor het stimuleren van ammoniakreductie via managementmaatregelen en voor gewasbescherming. Deze maatregelen moeten al in 2027 bijdragen aan Nederland van het slot halen.

De ontwerpbegroting 2027 bevat ook nieuw beleid naast de maatregelen uit het Ontwerpprogramma Landbouw, Natuur en Stikstof. Dit zijn o.a. het opzetten van een waarschuwingssystematiek voor natuurbranden, het Natuur- en milieubeleidsplan Caribisch Nederland, en de beschikbaarheid van zoetwater in Zeeland.

Bij autorisatie na 1 januari 2027 ontstaat voor het genoemde beleid het risico dat de uitvoering onwenselijke vertraging oploopt. Voor de samenwerking met ondernemers,

[1] De letter B heeft alleen betrekking op 37 020 XIV.
[2] Kamerbrief Ontwerpprogramma Landbouw, Natuur en Stikstof en Wetsvoorstel voor vastlegging van de emissiedoelen d.d. 3 november 2026 (2026Z23902)

maatschappelijke partners en medeoverheden is het immers belangrijk om over de beloofde middelen te beschikken om gemaakte afspraken na te komen.

Wetsvoorstel vastlegging emissiedoelen
Ook voor het wetsvoorstel voor vastlegging van de emissiedoelen is een voortvarende behandeling van belang, zodat de vervolgstappen richting natuurherstel en vergunningverlening kunnen worden gezet. Dat is ook van belang om handhavings- en intrekkingsverzoeken te kunnen afwijzen. In de brief van 3 november jl. heb ik ook toegelicht dat vaststelling van het wetsvoorstel en het bijbehorende programma LNS ook één van de randvoorwaarden is voor invoering van de rekenkundige ondergrens (RKO). Om de rekenkundige ondergrens per 1 juli 2027 te kunnen invoeren, moet de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel dus vóór 1 juli 2027 zijn afgerond. Ik hoop daarom op een spoedige behandeling van de begroting en dit wetsvoorstel door beide Kamers. Ik ga graag met u in gesprek om mijn begroting en het wetsvoorstel verder toe te lichten.

Jaimi van Essen
Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

Tabel 1: Nieuw beleid ontwerpbegroting LVVN 2027. Artikel 26 betreft ook nieuw beleid maar is een reserveringsartikel en daarom niet hierin opgenomen.

Nieuwe beleidsmatige uitgaven 2027 (bedragen x €1.000)		
	Artikel	*Uitgaven 2027*
Ontwerpprogramma Landbouw, Natuur en Stikstof		
Publiek Private Organisaties (PPO)	21	330
Agrarisch natuurbeheer	22	36.500
Natuurherstel en SNL	22	85.600
Natuurmonitoring	22	7.500
Experimenteerlocaties	23	2.810
Impulsbudget prioritaire gebieden	25	100.000
Vrijwillige beëindiging veehouderij	25	150.000
Sociaal en economisch vitaal platteland	25	11.000
PAS-melders	25	149.000
Biologische landbouw	25	7.200
Gewasbescherming	25	8.300
Managementmaatregelen	25	7.400
Overig nieuw beleid		
Beroepsgroep dierenartsen	21	1.000
Natuur en milieubeleidsplan Caribisch Nederland	22	10.000
Natuurbrand waarschuwingssystematiek	22	1.500
Onderzoeken visserij en pulsvisserij	22	1.300
Zoetwaterbeschikbaarheid	22	1.500
Innovatieagenda & innovatietop	23	2.000
Totaal		**582.940**